

Пуга Я. Г.

Студентка 5-го курсу факультету соціології та права НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Голосніченко І.П.

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедрою господарського та адміністративного права факультету соціології і права НТУУ «КПІ»

АДМІНІСТРАТИВНО – ПРАВОВЕ ПОЛОЖЕННЯ БІОСФЕРНИХ ЗАПОВІДНИКІВ В УКРАЇНІ

Одним із першочергових завдань, що постають на загальнодержавному рівні – є формування ефективного механізму правового регулювання заповідної справи щодо збереження унікальних за своєю природою територій та об'єктів природно-заповідного фонду (далі – ПЗФ).

Нині, чинним законодавством передбачено 11 категорій ПЗФ України, серед яких чільне місце посідають біосферні заповідники, перед якими постають завдання екологічного, економічного та соціального характеру.

Необхідно відзначити, що категорія «біосферний заповідник» в українському законодавстві з'явилась із прийняттям Закону України "Про природно-заповідний фонд України", в якому передбачено, що біосферні заповідники є природоохоронними, науково-дослідними установами міжнародного значення, що створюються з метою збереження в природному стані найбільш типових природних комплексів біосфери, здійснення фонових екологічних моніторингу, вивчення навколишнього природного середовища, його змін під дією антропогенних факторів [1]. Разом з тим, на міжнародному рівні загальноприйнятою є категорія «біосферний резерват» (biosphere reserve), який виступає поєднанням природних екосистем та ділянок різного ступеня освоєння, використання. Ідея їх створення зародилася у 1973 році.

Положення про функціонування окремо взятого біосферного заповідника визначає основні напрями його діяльності, а також мету створення та завдання, здійснення управління та охорони заповідника.

Заповідник має статус юридичної особи, тому функції щодо здійснення його менеджменту покладаються на адміністрацію, яку очолює директор. У своїй діяльності заповідник підпорядковується НАН України та Мінприроди відповідно. В Держекоінспекції України функціонує відділ екологічного контролю ПЗФ, тваринного і рослинного світу, який уповноважений на здійснення контролю, в т. ч. і за додержанням режиму використання земель ПЗФ.

Для біосферних заповідників установлюється диференційований режим охорони, відтворення та використання природних комплексів згідно з функціональним зонуванням:

заповідна зона - включає території, призначені для збереження і відновлення найбільш цінних природних та мінімально порушених антропогенними факторами природних комплексів, генофонду рослинного і тваринного світу;

буферна зона - включає території, виділені з метою запобігання негативного впливу на заповідну зону господарської діяльності на прилеглих територіях;

зона антропогенних ландшафтів - включає території традиційного землекористування, лісокористування, водокористування, місць поселення, рекреації та інших видів господарської діяльності (заборонене мисливство) [1].

Головною особливістю категорії «біосферний заповідник» є не ізольована від господарської діяльності заповідна система, а взаємопов'язана із нею охоронна діяльність, яка має на меті сприяти взаємодії людини і природи, задля впорядкування життєвого середовища.

До біосферних заповідників України сьогодення належать: "Асканія - Нова" ім. Ф. Е. Фальц – Фейна, Чорноморський, Дунайський, а також Карпатський. На ряду із ними до Світової мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО включені «Східні Карпати» (Україна – Польща – Словаччина) та «Західне Полісся» (Україна – Польща – Білорусь).

Таким чином, розгляд адміністративно – правового положення біосферних заповідників в Україні є одним із основоположних завдань задля подальшого розширення

природоохоронної території, міжнародного співробітництва з питань оптимізації законодавства у сфері правового регулювання біосферних резерватів, в тому числі поетапного вдосконалення механізму з управління згаданих територій.

Список використаних джерел:

1. Закон України " Про природно – заповідний фонд України " від 16.06.1992 N 2456-ХІІ // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1992, N 34, ст.502.